

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 307

Vuoden 2024 talousarviokehys

TRE:832/02.02.01/2023

Valmistelija / lisätiedot:

Jukka Männikkö, Reija Linnamaa

Valmistelijan yhteystiedot

Talousjohtaja Jukka Männikkö, puh. 050 576 7539 ja strategiajohtaja Reija Linnamaa, puh. 040 572 9610, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Vt. lakiasiaintohtaja Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Kaupungin toimintayksiköitä kehoitetaan aloittamaan vuoden 2024 talousarvion valmistelu perusteluissa kuvattujen tavoitteiden ja liitteenä olevan talousarviokehysten mukaisesti sekä tarkempien talousarvion laadintaohjeiden mukaan.

Kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee ohjata ja tukea yhtiöitä näiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä kriittisesti arvioida kaupungin yhtiöomistuksia ja tarvittaessa tehdä myyntiesityksiä uusien investointien rahoituksen mahdollistamiseksi.

Vuosina 2024-2025 varaudutaan avustamaan Tampereen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 15 milj. eurolla. Vuosina 2026-2027 varaudutaan avustamaan Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 17 milj. eurolla.

Toimintayksiköiden tulee pidättäytyä uusista toimintamenoja nettomääräisesti lisäävistä esityksistä.

Liitteenä oleva talousarviokehys on toimintakate-tasolla toimintayksiköitä sitova.

Alustavat toiminnan tavoitteet toimivat talousarvion laadinnan pohjana siten, että yksiköiden on talousarvioesitystä laadittaessa otettava huomioon tavoitteiden toteuttaminen kustannusvaikutuksineen.

Kehitysohjelmien vuoden 2024 kokonaisuus hyväksytään osaksi talousarvion jatkovalmistelua.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kaupungin toimintayksiköitä kehoitetaan aloittamaan vuoden 2024 talousarvion valmistelu perusteluissa kuvattujen tavoitteiden ja liitteenä olevan talousarviokehityksen mukaisesti sekä tarkempien talousarvion laadintaohjeiden mukaan.

Kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee ohjata ja tukea yhtiöitä näiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä kriittisesti arvioida kaupungin yhtiöomistuksia ja tarvittaessa tehdä myyntiesityksiä uusien investointien rahoituksen mahdollistamiseksi.

Vuosien 2024-2027 talousarvioissa varaudutaan avustamaan Tampereen Teatterin ja Tampereen Työväen Teatterin perusparannushankkeita samalla summalla, jolla opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa hankkeita.

Toimintayksiköiden tulee pidättäytyä uusista toimintamenoja nettomääräisesti lisäävistä esityksistä.

Liitteenä oleva talousarviokehitys on toimintakate-tasolla toimintayksiköitä sitova.

Alustavat toiminnan tavoitteet toimivat talousarvion laadinnan pohjana siten, että yksiköiden on talousarvioesitystä laadittaessa otettava huomioon tavoitteiden toteuttaminen kustannusvaikutuksineen.

Kehitysohjelmien vuoden 2024 kokonaisuus hyväksytään osaksi talousarvion jatkovalmistelua.

Esteellisyys

Pekka Salmi ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 mom 5) kohdan perusteella. Salmi poistui kokouksesta teatterien perusparannushankkeita käsittelevien kohtien ajaksi.

Kokouskäsitely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden talousjohtaja Jukka Männikölle, strategiajohtaja Reija Linnamaalle, johtaja Mikko Nurmiselle sekä johtaja Lauri Savisaarelle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Mikko Aaltonen saapui kokoukseen.

Asian esittelijä konsernijohtaja Juha Yli-Rajala muutti päätösehdotuksensa kolmannen pöytäkirjan kuulumaan seuraavasti:

"Vuosina 2024-2025 varaudutaan avustamaan Tampereen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 15 milj. eurolla. Vuosina 2026-2027 varaudutaan avustamaan Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 17 milj. eurolla."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun päätösehdotuksen olevan asian käsittelyn pohjana.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Perustelut

Lähtökohdan vuoden 2024 talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelulle muodostavat Tampereen strategia 2030, pormestariohjelma, kaupungin vuoden 2023 talousarvion toteumaennuste sekä vuosia 2024-2027 koskevat taloudelliset ennusteet.

Tampereen kaupungin vuoden 2023 talous on toteutumassa koko kaupungin tasolla talousarviota parempana. Alkuperäinen talousarvio päättyi nollatulokseen. Huhtikuun talouskatsauksen mukaan laadittu tilinpäätösennuste on 36,9 milj. euroa ylijäämäinen.

Kuntatalouden vuodesta 2023 on yleisesti ottaen tulossa hyvä, vaikka kuntakohtaiset erot ovat suuret. Eri ennustelaitokset ovat arvioineet kuntatalouden heikkenevän nopeasti vuodesta 2024 lähtien.

Suurten kaupunkien talous on heikkenemässä nopeasti lukuun ottamatta Helsinkiä ja Espoota. Tampereen kaupungin näkymät vuodelle 2024 ovat muiden suurten kaupunkien tapaan selkeästi vuotta 2023 heikompia ja talouden tasapainossa pitäminen näyttää pysyvän vaikeana koko taloussuunnitelmakauden 2024-2027.

Kaupunginhallitus linjasi 2.5.2022 vuoden 2024 talousarviovalmistelusta, että talousarviovalmistelussa ei hyväksytä muita kuin lainsäädännön edellyttämiä tai muita pakottavia lisäkustannuksia, esimerkiksi oppilasmäärän kasvun aiheuttamia lisäkustannuksia. Lauta- ja johtokuntien tulee noudattaa talousarvioesityksissään kaupunginhallituksen linjausta ja pidättäytyä muista menoista lisäävistä esityksistä, mitä talousarviokehukseen sisältyy.

Tuloperusteet

Verotulojen kokonaismääräksi arvioidaan ensi vuonna 642 milj. euroa, joka on 31 milj. euroa vuotta 2023 vähemmän. Verotulot vähenevät, kun ns. verohännät poistuvat kuntien verotilityksistä. Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän noin 80 milj. euroa vuonna 2024. Valtionosuuksien määrä tarkentuu loppuvuoden aikana, kun sote-uudistuksen vaikutukset tarkentuvat ja uuden hallituksen mahdolliset kuntatalouden sopeutustoimet ovat varmistuneet. Tuloveroprosenttiin ja kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia.

Talousarviokehys

Kehyksessä on turvattu nykyisten palvelujen taso ja osittain palveluihin on osoitettu lisäpanostuksia. Kehyksen toimintakate heikkenee 33,0 milj. euroa (5,2 %) vuoden 2023 vertailukelpoiseen talousarvioon verrattuna. Kehyksessä vuosikate on 77,9 milj. euroa ja tilikauden tulos 19 milj. euroa alijäämäinen. Tampereen Vesi Liikelaitoksen yhtiöittäminen heikentää tilikauden tulosta noin 20 milj. eurolla, mutta investointien taso vähenee

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

vastaavalla summalla, joten yhtiöittämisen kokonaisvaikutus kaupungin talouteen on neutraali. Talousarvion jatkovalmistelussa tavoitteena on alijäämän pienentäminen.

Toimintayksiköiden tulee laatia talousarvioesityksensä enintään talousarviokehyksen mukaiseksi. Palvelutarpeen kasvu on kehyksessä osoitetun rahoituksen lisäksi rahoitettava talousarviokehyksen sisäisin siirroin. Toimintayksiköiden tulee välttää esittämästä uusia pysyviä toimintamenoja lisääviä palveluja.

Kehyksessä ja vuosien 2024-2027 talousarvioissa varaudutaan avustamaan Tampereen Teatterin ja Tampereen Työväen Teatterin perusparannushankkeita enintään samalla summalla, jolla opetus- ja kulttuuriministeriö avustaa hankkeita. Vuosina 2024-2025 varaudutaan avustamaan Tampereen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 15 milj. eurolla. Vuosina 2026-2027 varaudutaan avustamaan Tampereen Työväen Teatterin perusparannushanketta enintään samalla summalla, mitä opetus- ja kulttuuriministeriö hanketta avustaa, enintään kuitenkin 17 milj. eurolla.

Taloussuunnitelmakaudella 2025-2028 on onnistuttava hidastamaan toimintamenojen kasvua. Parhaiten se onnistuu pidättäytymällä uusien toimintojen aloittamisesta ja nykyisten toimintojen laajentamisesta. Tarkempi talouden tasapainottaminen tehdään vuosittain osana talous- ja strategiapro sessia.

Hallintosäännön mukaan konsernijaoston tehtävänä on mm. vastata konsernirakenteen strategisesta kehittämisestä sekä ohjata ja valvoa omistajana konserniyhteisöjä siten, että nämä toimivat valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden mukaisesti. Talousarviossa tytäryhtiöille asetetaan osinkotavoitteet ja in-house-tukipalveluyhtiöille on niiden perustamisvaiheessa asetettu selkeät tehostamistavoitteet, joiden tulee näkyä kaupungille kilpailukykyisesti tuotettuina palveluina. Konsernijaoston tulee ohjata ja tukea yhtiöitä näiden tavoitteiden saavuttamisessa sekä kriittisesti arvioida kaupungin yhtiöomistuksia ja tarvittaessa tehdä myyntiesityksiä uusien investointien rahoituksen mahdollistamiseksi.

Investoinnit

Kehyksessä ei vielä määritellä vuoden 2024 investointitasoa, vaan kaupunginhallitus käsittelee sekä vuoden 2024 että vuosien 2025-2027 investointien toteuttamista erillisessä kaupunginhallituksen investointiseminaarissa, jossa investointisuunnitelmia käydään tarkemmin lävitse. Lopullisesti investointitasosta päätetään valtuuston talousarviokokouksessa marraskuussa.

Investointitarpeet ovat hyvin korkeat koko 2020-luvun, joten investointeja tulee jaksottaa suunniteltua pidemmälle aikavälille. Liiallisen velkaantumisen estämiseksi tavoitellaan taloussuunnitelmakaudella

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

nykyistä selvästi korkeampaa oman tulorahoituksen tasoa suhteessa investointeihin.

Alustavat toiminnan tavoitteet ja kehitysohjelmat 2024

Talousarvion 2024 toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategian Tekemisen kaupunki valtuustokauden tavoitteisiin. Tavoitteiden valmistelussa on huomioitu keväällä 2023 toteutettu strategian puolivälitarkastelu ja strategiapäivityksen painotukset. Talousarviossa toiminnan tavoitteita asetetaan kaupunkitasoisesti sekä erikseen lautakunnille, liikelaitokselle ja konserniyhteisöille. Tampereen strategia ohjaa myös liikelaitoksen ja konserniyhteisöjen tavoitteiden asettamista.

Talousarviossa tavoitteita asetetaan lähtökohtaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille, ja niissä tähdätään selkeään mitattavuuteen. Tavoitteiden luonteesta johtuen niiden asettamisessa pyritään teemalliseen jatkumoon. Talousarvioon 2024 valmistelluista alustavista tavoitteista suurin osa on samansuuntaisia kuin vuoden 2023 tavoitteet. Useissa jatkavissa tavoitteissa tavoitteiden kohdennusta, muotoilua ja mitattavuutta on kuitenkin tarkennettu, mutta samalla on turvattu tavoitteiden vertailtavuus edellisiin vuosiin. Alustavien tavoitteiden kokonaismäärä on hieman kasvanut vuoteen 2023 verrattuna. Lisäksi vuoteen 2023 verrattuna lautakunnille alustavasti vastuutettujen yhteistavoitteiden määrä on kasvanut. Tällä on pyritty vahvistamaan lautakuntien samansuuntaisuutta ja eri toimien vaikuttavuutta.

Strategiapäivityksen mukaisesti tavoitteistoa on erityisesti vahvistettu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä turvallisuuden teemoissa. Uusia tai uudelleen kohdennettuja tavoitteita vuodelle 2024 on valmisteltu tai valmistelussa mm. koulupäivien aikaiseen koettuun hyvinvointiin, lasten ja nuorten turvallisuuden tunteeseen, lasten fyysiseen toimintakykyyn, hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön, rasismiin ja suvaitsemattomuuteen, asuinalueiden yhteisöllisyyteen ja auttamishaluun, kaupunkitasoisen asuinalueiden kehittämistyön toimeenpanoon, vihreään siirtymään sekä hankintojen tuloksellisuuteen liittyen. Lisäksi osa tavoitteista vuorottelee joka toinen vuosi. Tällaisia tavoitteita kohdistuu mm. yritystapahtumien ja kongressien määrään (vuonna 2023) ja kävijämääriin keskeisissä kohteissa (vuonna 2024). Vuodelta 2023 poistuvaksi esitetään mm. hyvinvointialueen käynnistymisvaiheeseen liittyvää tavoitetta sekä muutamia tavoitteita, joissa tavoitteen toteutumista todentavaa kyselyä ei toteuteta joka vuosi, tai tietoa tavoitteen etenemisestä ei muuten ole tarkoituksenmukaisella tavalla saatavilla.

Toiminnan tavoitteet hyväksytään talousarviokehityksen yhteydessä alustavina ja ne tarkentuvat varsinaiseen talousarvioon. Liikelaitoksen ja konserniyhteisöjen tavoitteet tuodaan kaupunginhallituksen konsernijaoston käsittelyyn syyskuussa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Tampereen kaupungin kehittämistoiminnan kärkenä toteutetaan kaupunginhallituksen ohjauksessa olevia kehitysohjelmia. Kehitysohjelmat ovat laajoja, pääsääntöisesti kahta tai kolmea palvelualueetta yhdistäviä kokonaisuuksia, joihin liittyy merkittäviä taloudellisia panostuksia ja laajaa yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Kehitysohjelmat asetetaan lähtökohtaisesti valtuustokaudeksi, mutta niiden hyväksymisestä ja resursoinnista päätetään vuosittain. Vuodelle 2024 esitetään, että vuonna 2023 toteutuksessa olleet kehitysohjelmat Viiden tähden keskusta, Hiedanranta, Älykaupunki kaupunkilaisille, Elämystalous ja Hiilineutraaleja tekoja jatkavat. Vuonna 2023 toteutuksessa ollut Tampere Junior -ohjelma päättyy tämän vuoden lopussa. Jatkavan viiden ohjelman lisäksi vuodelle 2024 esitetään kahta uutta ohjelmaa, jotka ovat Welcoming city ja Hyvinvointi.

Talousarviovalmistelun eteneminen

Lautakuntien ja johtokuntien talousarvioesitykset valmistuvat 15.9.2023 mennessä. Pormestarin talousarvioehdotus esitellään 23.10.2023, kaupunginhallituksen talousarviokäsittely on 30.10.2023 ja kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta 13.11.2023.

Talousarvioehdotukseen sisältyvistä mahdollisista henkilöstöön kohdistuvista säästötoimenpiteistä tai muista vastaavista henkilöstöjärjestelyistä tulee käydä yhteistoimintaneuvottelut ennen kuin kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Tiedoksi

Jukka Männikkö, Reija Linnamaa, Nina Mustikkamäki, Niina Pietikäinen, Lauri Savisaari, Teppo Rantanen, Mikko Nurminen, konsernihallinto-palvelualueet-liikelaitokset

Liitteet

- 1 Alustavat talousarviotavoitteet 2024
- 2 Talousarviokehys 2024, esitysmateriaali

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Pöytäkirja yleisesti nähtäville 27.6.2023 www.tampere.fi

Päätös on annettu tiedoksi sähköisesti 26.6.2023.

Tampere
26.06.2023

Elina Nikkilä
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§307

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)